

Enostranska orientacija gorenjskih zadrug

Kaj so pokazali letni občni zbori

Občni zbori kmetijskih zadrug na Gorenjskem potekajo h kraju. Upravni odbori podajajo zadnja poročila svojega dela v preteklosti, izdelujejo predloge gospodarskih načrtov za prihodnje delo ter rešujejo vrsto gospodarskih težav tako zadrug, kakor posameznih zadrugnikov. Eden izmed osnovnih problemov je dosedaj enostranska usmeritev zadrug v poslovanju.

Občni zbori po večini zelo dobro potekajo. Zadrugniki razpravljajo o svojih uspehih, težavah, napakah, gospodarskih načrtih za prihodnost in še o nešteti težavah, ki tarejo posamezno zadrugo pri poslovanju.

Vsa poročila na zborih in gospodarski načrti kažejo, da so imele zadrug, ali da pričakujejo po večini glavne dohodke iz trgovine z lesom, ki jo imajo. Še sedaj za najvažnejši vir dohodkov. Zaradi tega se vedno prevladuje lesna trgovina, ki je v gozdnatem predelu za del zadrug nujno potrebna, če hočejo še nadalje poslovati. Vendar pa ta potreba ne zajema vseh zadrug, ampak samo tiste, kjer kmetje živijo predvsem od lesa. To je celotno Jezersko, Kokra, del zadrug v Poljanski in Selški dolini in v tistih krajih, kjer je zelo malo zemlje in slabi pogoji za kmetijstvo. V teh krajih so že nekdanji kmetje živeli samo od lesa. Dokler ne bo to vprašanje rešeno drugače, bodo kmetijske zadrug sklenile pogodbe z gozdnimi revirji za opravljanje različnih operativnih del v gozdu in bodo tako zaposlile precej tamkajšnjih kmetov in tako zlastno izboljšale njihove življenjske pogoje.

Potrebna je preorientacija

Za vse druge zadrug pa so trditve, da zadruga lahko obstaja in uspešno posluje samo z lesom, popolnoma neutemeljene. Pri sedanjih planih za odkup

kmetijskih pridelkov se je pokazalo, da zadrug ne bodo imele nič manj prometa kakor prej, samo če bodo odkup pravilno organizirale, če ne bodo dopuščale trgovine mimo njih. Prav tako se bodo morale vse zadrug ukvarjati predvsem z načrtnim pospeševanjem kmetijstva, zlasti živinoreje, ki imata v naših krajih odlične pogoje. Samo družbeni plan okraja določa za pašništvo Bohinjskega kota 12 milijard dinarjev in se bo s temi sredstvi stanje znatno izboljšalo. Poleg tega bo potrebno še več prizadevanj pri obnovi sadovnjakov, zatiranju najrazličnejših škodljivcev v poljedelstvu, kakor tudi mnogo prizadevanj za pridelovanje semenjskih trav, žita, krompirja itd. za kar so tudi odlični pogoji.

V to smer bo šlo pospeševanje kmetijstva in tudi vsi gospodarski načrti so tako sestavljeni. Marsikateremu pa to ni po volji, rešitev vidi samo v gozdu. So tudi taki, ki skušajo na vse načine ovirati to pravilno usmeritev zadrug in pri tem širijo razne neutemeljene govorice.

Strojne usluge pod ceno

Posebno negativne težnje so se pokazale pri sestavljanju planov za strojne odseke. Marsikateri odbornik je z vso vnemo dokazoval, da je nemogoča rentabilnost strojnega odseka. Ni malo primerov, ko strojni odseki lani izkazujejo izgubo. Strojne usluge so se kmetom zelo nizko zaračunavale, ali pa se nekoč sploh niso. Polne lastne cene niso nikjer zaračunavali. N. pr. strojni odsek pri kmetijski zadrugi Bukovica ima precejšnjo izgubo. Hkrati pa ima 17 elektromotorjev pri privatnih kmetih, za katere ničesar ne zaračunava. Za te stroje zadruga plača amortizacijo in zavarovalnino. Prav gotovo je, da v takih primerih strojni odsek

ni rentabilen. Podobno se dogaja tudi pri drugih zadrugah. Motorne kosilnice, škroplilnice in drugi stroji se zelo nizko zaračunavajo, nekoč ni niti evidence, vse stroške pa nosi zadruga, poleg tega pa plača še škropivo in strojnika, potem mora nastati izguba. Dogaja pa se tudi primeri, da imajo zadrug razne stroje, ki jih ne uporabljajo, ker so za te kraje neprimerni. Nekod so tudi stroji slabo izkoriščeni, ker imajo take stroje privatniki, ki so jih kupili preko kmetijskih zadrug z regresi.

POSLOVANJE KMETIJSKE ZADRUGE »VUKSAN« V KUMANOVEM

(Po zaključnih obračunih za leti 1954 in 1955)

Kmetijsko zadrugo »Vuksan« v Kumanovem so ustanovili leta 1952 z glavno nalogo pospeševanja živinoreje njenih zadrugnikov. Pri ustanovitvi je imela samo 28 članov, medtem ko je ob koncu lanskega leta štela 258 članov s 627.000 din deležev. To dokazuje, da se članstvo zelo zanima za delo te zadrug, ki se ukvarja s kmetijsko proizvodnjo, s pridelavo kmetijskih pridelkov, z uslugami strojne službe in s prometom s kmetijskimi pridelki.

Osnovna sredstva zadrug znašajo 28.500.000 din in sicer: poslopja 14.000.000 din, delovna in plemenska živina 7,5 milijonov, kmetijski stroji in drugo orodje 2 milijona in razne investicije 5 milijonov. Vir vseh teh sredstev je takle: zadruga sama je investirala 14,5 milijona dinarjev, splošno ljudskega premoženja je za 5 in pol mili-

onov, od blyših kmetijskih obdelovalnih zadrug pa so prevzeli 8 in pol milijona dinarjev. Torej je zadruga sama investirala polovico osnovnih sredstev, kar je zelo dober uspeh, če upoštevamo, da je bila ustanovljena šele leta 1952.

V zadnjih dveh letih je zadruga imela skupnih dohodkov: 1954. 1955. (v tisočih dinarjev) 7.544. 13.673. 36.485. 32.623. 2.092. 2.447. 2.914. 4.518. — 751. 49.035. 54.012.

Kmetijstvo torej sodeluje v letu 1955 v skupnih dohodkih zadrug s 25%, predelava kmetijskih — in sicer predvsem živinskih — pridelkov s 60%, usluge s kmetijskimi stroji s 5%, trgovina s kmetijskimi pridelki 8,5% in druge dejavnosti z 1,5%. To kaže, da se je za-

druga usmerila h kmetijski proizvodnji, k predelavi kmetijskih pridelkov in deloma k prometu. Rentabilnost poslovanja. Da bi dobili popolnejšo sliko o poslovanju zadrug, bomo prikazali tudi njene dobičke ali izgube v letih 1954 in 1955 v posameznih dejavnostih.

Takih in podobnih problemov je precej. Le-ti pa se bodo le-tos popravili, ker so v gospodarskih načrtih napravljene kalkulacije polne lastne cene in po tej bo potrebno strojne usluge zaračunavati.

Ustanavljajo se razni odseki

Na vseh občnih zborih je bilo tudi govora o prosvetnem življenju zadrugnikov, o ekakurzijah, tečajih, predavanjih, literaturi in pomoči, ki jo nudijo kmetijski strokovnjaki zadrugnikom. V večjih zadrugah so vpe-ljali kolektivno zavarovanje živine, dali določena sredstva za nadaljnjo elektrifikacijo hribovskih vasi in sklenili prirediti razne tečaje iz kmetijstva, go-

spodinjstva itd. Na novo so ustanavljajo posamezni pospeševalni odseki, kot so to čebelaraki, sadjarski in drugi, ki jim zadruga do sedaj še ni imela, pa imajo vse pogoje za njihov razvoj. Skoraj pri vsaki zadrugi bodo ustanovili zvezo žena - zadrugnic, ki bo organizirala razne tečaje iz gospodinjstva itd.

Tudi sekcije mladih zadrugnikov naglo napredujejo. Ustanavljajo se se začele januarja in jih je sedaj že 25. Ponekod so dosegli že lepe uspehe, drugod še premagujejo začetne težave. Del gospodarskega načrta kmetijskih zadrug bodo opravile sekcije, in to zlasti razne polj-kuse semenskih trav, krompirja, zbiranje vzorcev za analizo zemlje itd. Jaka Bogataj

ta 1955 v znesku 1.392.000, je za druga razdelila takole: za poravnavo tako imenovanih zakopskih obveznosti iz dobička (prvih sedem dni bolezenskih dopustov in dopolnilni prispevek za socialno zavarovanje) 24.000 din, obvezni prispevek za rezervni sklad 244.000 in za odplačilo prispevih anuitet za dolgo-ročna posojila 1.124.000 din.

Majhni skladi zadrug

Na dan 31. decembra so znašali skladi zadrug: investicijski sklad 77.000.-, amortizacijski sklad 3.570.000.-, rezervni sklad 244.000.-, obratni sklad —, drugi skladi 247.000.-, skupaj 4.128.000.-. Kakor vidimo, so skladi zadrug zelo majhni, zlasti tisti, ki so nujni za njeno pravilno poslovanje, kot je n. pr. investicijski, rezervni in sklad obratnih sredstev.

Zadruga je med letom potrošila iz svojih skladov 2.215.000 din, in sicer: za nakup živine 1.527.000 din, za kmetijske stroje 494.000 din, za gradbene objekte 95.000 din in za druge investicije 54.000 din. Zadruga je torej strukturo potroška skladov pravilno usmerila h kmetijski proizvodnji.

Naša pripomba

Ce gledamo na to mlado zadrugo na podlagi te kratke analize njenega poslovanja, opazimo velike uspehe v podružbljenju kmetijske proizvodnje. Struktura dejavnosti pa kaže predvsem pravilno usmeritev k pospeševanju kmetijske proizvodnje. Kljub vrsti slabosti, ki jih ima ta zadruga, pa iz njene zaključnega obračuna vidimo, da napreduje in da bo v bližnji prihodnosti postala moč-na socialistična gospodarska organizacija, in to toliko prej, čimprej bo odstranila obstoječe pomanjkljivosti v poslovanju.

B. S.

kmetijski horganizacij

vzroke nastalih izgub vmi teh 193 kmetijskih organizacij je vse proizvodno leto prepuščeno samim sebi. Med tem časom pa je zvezni izvršni svet izdal novo odločbo o kritju izgub kmetijskih in ribiških organizacij, ki dajejo upodobenje pogoje in roke vračanja, kakor pa lanska odločba. Roki za vračanje so podaljšani od 1. julija letos za dve leti z 1% obrestmi. Zato menimo, da to pot ne bi smelo priti do tega, da se ponovi stara napaka, to se pravi, da spet ne bi uredili vprašanja obveznosti vseh kmetijskih in ribiških organizacij in da ne bi pri tem ljudski odbori podrobno analizirali vzrokov in nudili pomoč pri reševanju in odstranjevanju vzrokov izgub. Po teh zadnjih odločbah ni nikakršnega vzroka za to, da bi v obdobju spomladanske in jesenske setve intervenirali pri Narodni banki in da bi se odobraval posebni krediti tem organizacijam za setvena dela.

Kakor vidimo, ni bilo do konca januarja od 673 kmetijskih organizacij saniranih 193. Z drugimi beseda-

